tenkundeboeken behandeld zijn. Dat daarbij bijdragen van andere dan deze auteur zeer welkom zijn spreekt vanzelf.

Literatuur:

1. Blumer, S. (1963). Rost- und Brandpilze auf Kulturpflanzen. V.E.B. Gustav Fischer Verlag, Jena. 379 pp.
2. Calkoen, J.J. (1883). De Uredineae en Ustilagineae van Nederland. Academisch Proefschrift, Amsterdam, 184 pp.
3. Cummins, G.B. (1959). Illustrated genera of rustfungi. Burgess Publishing Company Minneapolis. 131 pp.
4. Cummins, G.B. (1971). The rustfungi of cereals, grasses and bamboos. Springer, New York. 570 pp.
5. Gäumann, E. (1959). Die Rostpilze Mitteleuropas. - Beiträge zur Kryptogamenflora der Schweiz, Bd. 12. 1407 pp.
6. Gremmen, J. (1957). In Docters van Leeuwen, W.M., Gallenboek. Zutphen. 332 pp.
7. Sydow, P. en H. (1904-1924). Monographia Uredinearum. Lipsiae. 4 delen, resp. 972, 396, 726 en 671 pp. (Herdruk, 1971, bij J. Cramer, Lehre).
8. Wilson, W. en Henderson, D.M. (1966). British rust fungi. Cambridge University Press. 384 pp.

GALERINA-VREUGDE II: GALERINA FARINACEA OF G. FALLAX IN NEDERLAND?

E. Kits van Waveren

Koninginneweg 134
Amsterdam

Op 22 september 1972 vonden wij in het Bosch van Twickel (Delden) 4 exemplaren van een zeer kleine "gewone" *Galerina* in een dicht mosbed, en op 22 okt. 1973 vonden wij dezelfde *Galerina*, ook weer in Twickel, in het mos van een liggende bemoste boomstam. Tijdens de exkursie van de Britse Mycologische Vereniging in het St. Gwynno's Forest bij Cardiff vonden wij dezelfde *Galerina* voor de derde maal en wederom in een kort mosbed (onder Coniferen). Bij alle drie vondsten bleek het makroskopisch om een soort te gaan, die wij in vroegere jaren vanwege zijn standplaats

in kort mos, klein- en teerheid, nogal licht geelbruine kleur en de duidelijke meelgeur zonder meer *Galerina hypnorum* zouden hebben genoemd. Smith en Singer (4) voerden echter een nieuw kenmerk in bij de onderscheiding van *Galerina*-soorten, namelijk dat van de calyptrate sporen. Calyptrate sporen (en dit staat in de bewerking van het geslacht *Galerina* in Nederland door Barkman (17) niet met woorden toegelicht) zijn sporen, waarvan het exosporium plaatselijk en bijna altijd aan de basis en dus bij de navelvlek ("plage") van de sporewand loslaat en op die plaats daardoor blaasjes vormt. Barkman gebruikt dit kenmerk ook: onder 8 van zijn sleutel is de keuze a "exosporium vormt gladde kleurloze blazen" en b "niet aldus". Smith en Singer baseren nu een aparte sektie *Calyptrospora* op de aanwezigheid van dit soort sporen bij de soorten van deze sektie, terwijl hier bovendien pleurocystieden ontbreken.

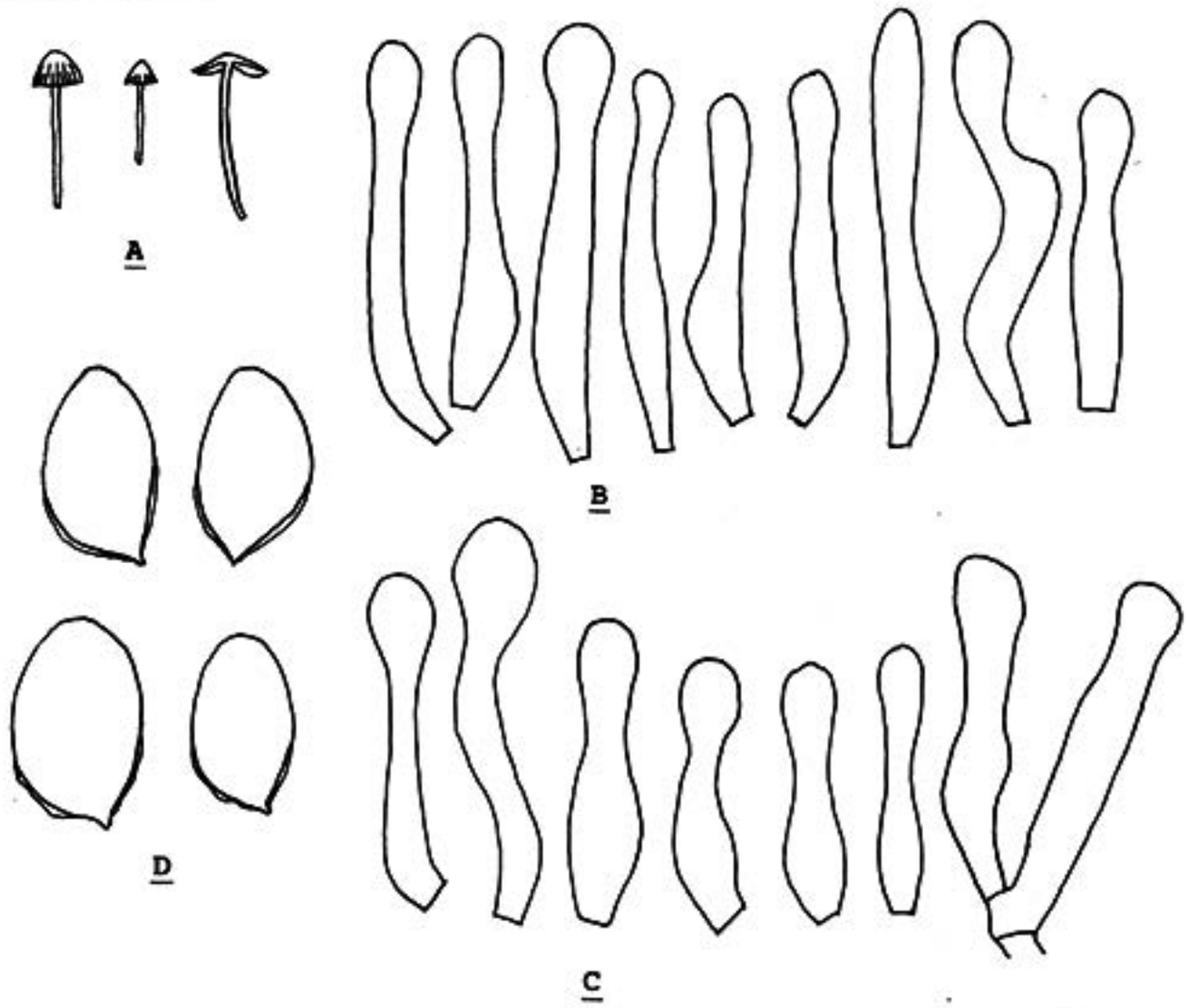

Galerina farinacea of *G. fallax*. A. Vruchtlichamen in natuurlijke grootte. B en C. Cheilocystieden van de vondsten in Delden 22-9'72 (B) en 22-10'73 (C), 1000 x.
D. Sporen, 2000 x.

Bij onze drie vondsten was bij, ruw geschat, een vierde van alle sporen duidelijke blaasjesvorming aan de basis van de sporen aanwezig (fig. 1D) en ontbraken de pleurocystieden. Smith en Singer schrijven in hun beschouwingen over *Galerina hypnorum*, zoals deze soort werd geïnterpreteerd door Kühner (2), dat diens interpretatie zowel vormen mét, als vormen zonder calyptrate sporen omvat. Als een der vormen mét calyptrate sporen scheidden Smith en Singer al in 1955 (3) *G. fallax* af als een nieuwe soort. Zij is nog eens opnieuw volledig beschreven in hun monografie van 1964 (4).

Wij keren tot onze drie vondsten terug en geven eerst een beschrijving. Makroskopisch (fig. 1A): Hoed konisch of campanulaat, tenslotte min of meer uitgespreid, slechts 3-5 mm breed, in uitgespreide toestand evenwel tot 9 mm, sterk gestreept, geligbruin (streping vooral bruin en het gele vooral naar de hoedrand toe), geen velum. Stelen uitgesproken kort, 9-23 x 0,5 mm, cylindrisch, niet behaard, geen knol aan de basis, licht bruingeel, top zeer licht bruingelig en bepoederd, geen velumresten. Lamellen geligbruin, vrij wijd uiteen, buikig, vrij breed aangehecht, met witte snede. Duidelijke meelgeur (na fijnwrijven) en meelsmaak. Mikroskopisch: Gespen aan de steelhyphen. Sporen 8,1-9 x 5,4-6,3 µ(bij een der vondsten 9-10,8 x 5,4-6,3 µ), exospore bij plm. een kwart der sporen aan de basis loslatend en daar met min of meer duidelijke blaasjes, overigens glad en zonder pore (fig. 1D). Basidiën 4-sporig. Pleurocystieden afwezig. Cheilocystieden dicht opeen, 27,5-50(-60) x 5-8 (buikige basis) x 2,5-5 (dunste deel van de hals) x 4-7,5 µ (gezwollen top), dus capitaat tot subcapitaat (fig. 1B en C).

Nu de determinatie: Barkman's tabel leidt via 1b (steel hoogstens aan top behaard), 6b (hyphen met gespen), 8a (exosporium vormt blazen), 10b (hoedrand recht ...), 11a (steel zonder velumresten), naar óf 12a (= *G. farinacea*), óf 12b (= *G. subcerina*). *G. subcerina* heeft echter geen meelsmaak (althans volgens Barkman en het is ons onbekend waar hij dit gegeven vandaan haalt; bij de beschrijving in Smith en Singer staat namelijk alleen "odor and taste not recorded"), de sporen zijn duidelijk groter (9-12 x 5,5 - 7 µ volgens Smith en Singer) en de knoppen van de cheilocystieden worden zowel door Barkman als door Smit en Singer als erg dik aangegeven (4-13 µ tegen 4-7,5 µ bij onze drie vondsten). Blijft dus met Barkman's tabel over: *G. farinacea* Smith. Doch deze soort heeft zowel volgens Barkman als volgens Smith en Singer opvallend lange stelen, 30-80 mm. Volgens Smith en Singer is zij bovendien aan *Sphagnum* gebonden!

Volgens Barkman heeft het substraat in het geslacht *Galerina* geen specifieke waarde; sommige soorten hebben lange stelen als ze in *Sphagnum* groeien, maar kortere op ander substraat. Indien wij nu in Barkman's tabel punt 12a (= *G. farinacea*) als volgt

veranderen: Steel 30-80 mm lang indien groeiend in *Sphagnum*, maar korter, 9-23 mm, indien groeiend in kort mos, dan zijn wij er uit en kunnen onze drie vondsten worden gedetermineerd als *G. farinacea*. Vergelijken wij dan ons materiaal met de beschrijving, die Smith en Singer ervan geven, dan klopt alles (behalve dan de steellengte en de volgens hen specifieke groei in *Sphagnum*). Alleen vonden wij de cheilocystieden ietsje langer en minder buikig (30-50 x 5-8 µ), terwijl Smith en Singer de cheilocystieden van *G. farinacea* korter en dikker buikig opgeven (26-35 x 8-11 µ). De cheilocystieden, welke zij in hun fig. 22 afbeeldden kloppen evenwel fraai met vele van de door ons aangetroffen cellen (zie fig. 1B en C). Kennelijk hechten Smith en Singer niet zo veel waarde aan de afmetingen der cheilocystieden. Immers, als zij de cheilocystieden van *G. farinacea* (26-35 x 8-11 µ) vergelijken met die van hun *G. evelata* (40-50 x 11-14 µ), merken zij op, dat dit verschil in afmetingen "is not necessarily distinctive". Inderdaad troffen wij bij onze drie vondsten zeer uiteenlopende afmetingen aan (zie fig. 1B en C).

Indien wij echter Smith en Singer's tabel nemen, dan stuiten wij op blz. 52 van hun monografie onder 10, (waar wij moeiteloos vanaf het begin arriveren) op het scherpe verschil "typically on *Sphagnum*; stipe usually more than 50 mm long" (ad 11) en "typically on shorter mosses; stipe shorter (ad 15). Wij moeten dan wel ad 15 kiezen en daar er bij onze drie vondsten geen velum en geen pleurocystieden zijn en de sporen 8,1-9 x 5,4-6,3 µ meten, leidt dit rechtstreeks naar *G. fallax* A.H. Smith & Singer. Deze soort komt bij Barkman niet voor.

De beschrijving, welke Smith en Singer van *G. fallax* geven, klopt ook voldoende met onze drie vondsten. Stelen inderdaad kort (10-30 mm), de sporematen kloppen, en weer zijn bij hen de cheilocystieden iets korter dan bij onze vondsten, nl. 24-35 x 6-9 µ, doch hier zal wel hetzelfde voor gelden als wat hierboven over de onbelangrijkheid van deze maten door Smith en Singer werd gezegd. De cheilocystieden, die zij in hun fig. 38 voor *G. fallax* afbeelden, kloppen geheel met de middelste vier cheilocystieden van onze fig. 1C. Merkwaardigerwijs kloppen zij niet zo goed met de afmetingen, welke Smith en Singer zelf opgeven, nl. voor de buikige bases 6-9 µ en voor de "obtuse apices" slechts 5-7 µ, terwijl in fig. 38 de toppen van de meeste cellen dikker zijn dan de bases! Vervelend is, dat Smith en Singer over de geur of smaak van *G. fallax* niet reppen.

Konklusie: volgt men Barkman's beschouwingen over het geringe taxonomische belang van het substraat en zijn determinatietabel, dan kunnen onze drie vondsten worden gedetermineerd als *G. farinacea*. Volgt men Smith en Singer, dan komt men uit op *G. fallax*, waarbij dan wordt aangenomen, dat deze soort een meelgeur en

-smaak heeft (hoewel niet vermeld).

Klap op de vuurpijl: Mocht men het calyptraat zijn van de sporen over het hoofd zien, dan belandt men met de sleutels van Smith en Singer via de sectie *Mycenopsis*, dan de subsectie *Mycenopsidae* en tenslotte de stirps *Mycenopsis* toch direkt op *G. fallax*, die veiligheidshalve ook hier in de sleutels is opgenomen! Dit is dan een steun voor de opvatting onze drie vondsten met de naam *G. fallax* te bestempelen. Aan de lezer laten wij de keuze.

Literatuur:

1. Barkman, J.J. (1969). Het geslacht Galerina in Nederland. - Coolia 14: 49-86.
2. Kühner, R. (1935). Le genre Galera. - Encyclopédie Mycologique 7, Paris.
3. Smith, A.H. & Singer, R. (1955). New species of Galerina. - Mycologia 47: 557-596.
4. Smith, A.H. & Singer, R. (1964). A monograph on the genus Galerina Earle. - New York.

OVER CORTINARIUS ACUTUS

K. Booij

Middenraai 69
Nieuweroord (Dr.)

Het is eigenlijk een hachelijke onderneming om een naam te zetten boven een artikeltje over een *Telamonia*. Genoemde paddestoelen zijn lastige knapen om op naam te brengen; het lukt me lang niet altijd. In dit geval gaat het over een soort met cheilocystieden, die het mogelijk maken, de soort goed te herkennen. Ik meen, dat het hier gaat om *Cortinarius acutus* (Pers. ex Fr.) Fr. De paddestoeltjes stonden tussen mos onder koniferen. Ze komen voor in september - oktober. *C. acutus* is volgens Moser een kleine soort met een hoeddiameter van 1-1,5 cm. Als het goed is, moet deze in vochtige toestand nog okergeel zijn. Onze soort is in jonge toestand rossig en dan doorzichtig gestreept. Zij wordt